

Galgóc és Vidéke

társadalmi és gazdasági hetilap.

Megjelen minden szombaton reggel, tót melléklettel.

Előfizetési ár:		Felelős szerkesztő	Előfizetési díjak, hirdetések, valamint a lap szellemi részét érdeklő közlemények, a lap szerkesztőségéhez intézendők. — Kéziratokat nem adunk vissza. — Levélre válaszolunk, ha válasz bélyeg van mellékelve.
Félsz évre	10 kor.	ÁMON VILMOS	
Fél évre	5 kor.	Társzerkesztő:	
Negyed évre	2 kor. 50	H. PÁZMÁNY SÁNDOR	
Egyes szám ára 20 fillér.		Kiadótulajdonos:	
Vidéki előfizetők postaköltséget nem fizetnek.		TÖRÖK GYULA	

A magyarosodás akadályai.

Nem a pánszlávokról akarok beszélni. De hisz azok nem is akadályozói, hanem egyenes ellenségei a magyarosodásnak és ezzel a magyarságnak is.

Ezek hivatásos izgatók, akik a külföldről rendszeres fizetést húznak és a magyar egységes állameszme elleni munkásságuk éppen olyan mesterség, mint bármely iparosnak a rendes foglalkozása, azzal a különbséggel: hogy míg az egyik hasznos munkát végez, addig a másik meggyilkolja a nép jobb érzését, mert meggyőződése ellenére olyan tanokat hirdet, a mellyel a folyton reménykedő szegény népnek a fantáziáját felizgatja, azt még saját magával is meghasonlotta teszi.

És ennek a gyalázatos munkának — sajnos — szemmel látható fogadata van.

A hatását érezzük, az eredményeket látjuk, de a következményekre nem gondol senki.

Minek?

Minek is lenne a magyarság olyan előrelátó, hogy a jövővel bibelődjék, amikor előtte áll a jelen és azzal sem törődik?

Van elég gondunk egyebekre.

A helyett, hogy a nemzet életére törő megvadult csorda cselekedeteivel bajlódnánk, inkább magunk között dolgozunk.

E helyett a nemzeti munkálkodás helyett jobb, ha azokkal foglalkozunk, a kik nap-nap mellett körülöttünk vannak.

Sokkal több eredményt érünk el azzal, ha szólljuk-szapuljuk azokat, akikkel vállvetve dolgozhatnánk a magyarság érdekében. Jobb, ha arra fordítjuk a nyugodt órákat, hogy másokat ócsárolva önmagunkat fölemeljük.

Ez munka! . . . Ezért érdemes küzdeni.

Ki volna az az örült idiota, aki holmi hazafias frázisokon lelkendezve, olyan dolgokon fáradoznék, amelyből semmiféle dicsőség nem származhatik és a melynek nyomán nem fakadnak semmiféle előnyök?

Hogy kívánhatnánk egy olyan embertől, a kinek már kemény a fejebűbja, hogy a nyilvánosság előtt is hazafiságról, vagy magyarosításról tartson orációkat.

És ki volna oly balga arra gondolni, hogy társadalmi életet kell teremteni ott, ahol nem lehet mindenki első személy?

Nem komoly dolog ez! . . . Nem nekünk való foglalkozás ez. Holdkóros poéták, meg darutollas kortesvezérek csak had törjék magukat az ilyen ideák után!

De elég volt a szatirából.

Az igazságból ennyi is sok.

Pedig bármennyire berzenkedünk is, így van ez nálunk és így is lesz mindaddig, amíg az ósdi büszkeség fog dominálni azokban, akik hivatva volnának arra, hogy nemes irányt szabva a társadalmi életnek; egybegyűjtsék mindazokat, akik az önzetlen hazafiság munkájában csak egy szemernyit is buzgolkodhatnának.

Ez a munka nem az olcsó népszerűség hajhászásban, hanem a kitartó buzgó, hazafias együttműködésben nyilvánul.

A magyarság érzelmeit, a magyar gondolkodást és a honszerelmet egy halomra kell gyűjteni és onnan erőt mérítve kivinni az eszméket és lelkesítő

A „Galgóc és Vidéke“ tárczája.

Vonaton.

(François de Nion.)

— Fordítás franciából. —

Minden reggel találkozunk a állomáson. Pontosan érkezik s körülbelül négy év óta soha egy másodperccel sem jött előbb sem később a nyolc óra tizenöt perces vonathoz. Megáll az újságáros előtt, megveszi szokott reggeli lapját, a „Petit Zsurnál“-t s épen elég ideje marad a beszélésre. Rendesen egy szakaszban utazunk s innen van, hogy már köszöntjük egymást.

— Jó reggelt Nagyságos uram!

— Van szerencsém jó reggelt!

Ennyiből áll az egész ismeretségünk. Ha feleséggel beszélgetünk róla, Lenoir papának nevezzük, én kereszteltem el így, mivelhogy arcbőre, ruhái sőt kézelői szürkésbarna színeket játszanak. Valószínűleg ő is adott nekem hasonló nevet, az ő gondolatai szerint. Különbözik még azt is tudom, hogy osztályfőnök valamelyik miniszteriumban és hogy családjával állandóan itt lakik az én vidékemen s csak hivataloskodni megy a városba. Figyelmesen olvassa újságát elejétől végig, nem törődve semmivel, ami körülötte történik, s mire elkészül, már utazása célját is elérte.

Este soha sem láttam, úgy látszik, más időben szokott visszatérni.

* * *

Eppen az ajtókat zárta a vonatvezető, s minden indulásra készen állott. Egyszerre amint ablakomon kitékintek, észreveszem Lenoir papát. Most érkezett csak és izgatottan integet a mozdonyvezetőnek. Már az utolsó füty is elhangzott, mikor valaki idegesen kapaszkodik föl a kocsihoz. Lenoir papa volt. Fölsegítem Megköszönte s egyszerre beszedes lett:

— Először történik életemben, hogy majdnem itt maradtam. Az új közjegyző az oka, hogy ennyire elkéstem. Kérem szépen, most tárgyal velem politikáról. Az a politika! Lelkemre, majd lekéstem miatta! Pedig úgy is elég dolgom van a hivatalban vele!

Elfoglalta a szemben levő helyet. Idegesen keresett valamit, majd hangosan szitkozódott.

— Még annyi időt sem hagyott, hogy újságomat megvehessem. Most egész nap semmit sem tudok, mi történt a világban. Ön soha sem olvas újságot?

— Nem uram, árt a szememnek. Az örökös rázkódás által összefolytak az apró betűk szemem előtt és főfájást kapok, ha vonaton olvasok. Én inkább a vidéket nézem. Érdekel a mezői élet, mint rakják kékébe az érett kalászatokat, mennyire halad az építkezés a Szajna partján . . .

Tényleg csak nagyon kevés ember van, ki mint Lenoir papa az újságán kívül semmit

sem lát. Most vette csak észre a közbeeső hidakat, lakóházakat, őrszobákat, annyi év óta. Ugy látszik ez sem érdekelte, épen úgy mint a mezőgazdaság. Hirtelen hozzám fordult.

— De nézze csak uram, hiszen a lakóházamat is látom innen! Pompás! Igazán nagyszerű! S én ezt eddig nem is tudtam.

Kinyitotta az ablakot és kidugta a fejét.

— Ismeri uram azt a szép utat, Avenue Marroniers-nek hívják. Ott a végén áll a házam. Látja uram azt a sárga épületet? . . . De mit látok? . . . Ejnye no, mi az ott? . . .

Föltette szemüvegét s mereven nézett a távolba egy bizonyos irányban. Arca vörös lett, elfojtott harag tükröződött vissza fénylő szemében. Majd kiabálva verte az ablaküvegeket . . .

— Fogjátok el a szemtelent! Hallatlan merészség!

Az aiagutba értünk. Elnémítá a sötétség. Haragja csillapulni látszik. Reám nézett.

— De mit szól ehhez uram, mondja az Istenre kérem!?

— Mihez, mihez? . . . Fogalmam sincs mi okozta e felindulást önben, uram?

— Még kérdezi? . . . hát ön nem látta? . . . Ön nem látott semmit? . . . A feleségem . . . Hortense egy katonatiszttal. Hiszen ez hallatlan! Megcsal egy haszontalannal . . .

— Nem lehet uram, nem lehet bizni a szemekben, ilyen nagy távolságból. Oly gyors

gondolatokat azok közé, a kiknek szükségük van arra, hogy megismerjék és megszeressék hazájukat nemcsak mint hideg földet, hanem mint közös anyát is, amelynek sorsából egy-egy atom minden a hazában élő polgár szívének kell, hogy feküdjék.

Ez nemes munka, de fárasztó.

Nem egyeseknek való, hanem egy tömör együttérező lelkes csoportnak.

Ezért van szükségünk a tarsadalmi élet tömör soraira.

Minden alkalmat, amely a magyarság szívében megmozdítja a hazaszeregetnek hurjait ki kell használni arra, hogy a szívből jövő hangok átplántalassanak azokba, akik nem érzik meg önként a lélek sugalmát.

Mikor a nemzet hatalmas emlékeit kegyeletos ünnepekben megüli; mikor a magyarság dicső fiainak a hála érzésével adózik, miért maradunk mi vesztve? Miért nem ünnepeünk akkor, amidőn az ország minden részében a honfűi lelkesedés tölti be a szíveket?

Azért, mert a hideg közöny lenyűgözi erőnköt, békóba veri akaratunkat. Nyugodtan elnézzük, hogy a magyar haza határain belül más nemzetiségek idegen ünnepeken áldoznak és örömmel látják azt, hogy mi elváltan egymástól önkénytelenül is segélyükre vagyunk abban a munkában, amely a magyar nemzetnek szégyenfoltja.

(ú. v.)

Gazdaság.

A szőlő betegségei és a védekezés. — A nyitrai gazdasági egyesület tudósításai.

A filokszerá pusztítása már elcsüggesztette a szőlősgazdákat, amikor felfedezték, hogy igen sok terület, amelyet már elhanyagoltak, tulajdonképpen nem is a filokszerá pusztításainak esett áldozatul, hanem egy újabb csapás a peronoszpora gyilkos átkának

san röpülünk tovább, hogy itt igazán nagyon kockáztatott ez az állítás.

— Terringetét! Hát Ön azt hiszi, hogy én vak vagyok! Jól láttam és mindent tudok.

* * *

A vonat megállott. Utasom ki akart szállani. Ugy látszik vissza akart térni. Ezt nem helyeslélvén, addig tartottam beszéddel, míg tervéről megfeledezett. Haragosan tekintett reám.

— A dolog nem tiszta ön előtt... Ön nem érti az egészet! Hagyjon mennem uram, megölöm a nyomorultakat!...

— Hiszen fegyvere sincs, az égre kérem, hogyan tehetne ilyet és az... az a másik... katona.

Nagyot füttyentett a mozdony, tovább indultunk. Kissé megnyugodott. Félve kérdeztem, mit látott tulajdonképpen. Ismét bosszuszus lett utitársam s reám rivallt:

— Talán még azt kívánja, hogy elmeséljem azt a szégyenletes dolgot... nem elég hogy ilyent látnom kellett!... Saját kertajtómhoz egy almásszürke pej van kötve, egészen otthonosan és a kertben... feleségem... és egy katona... karonfogva...

— De hát, mit bizonyít az még?

— Mit bizonyít! Azt hiszem elég bizonyíték, hogy alig teszi ki a lábát a házból a férj, megcsalja a saját megesküdött felesége...

— Szóval ön látott egy almásszürkét? Sárga szerszám volt rajta...

— Igen uram.

súlya alatt ment tönkre. 1892-ben megtörtént az, hogy Magyarországon, ahol azelőtt 400.000 hold beültetett szőlőn négy és félmillió hektoliter bort szüreteltek, ebben az esztendőben 800.000 hektoliter termést produkáltak.

Míg a filokszerá a szőlő gyökerein élőködvé annak életműködését akadályozza; addig a peronoszpora a zöld levélrészeket támadja meg.

Nálunk a szőlőbirtokosok nemtróddése és hanyagsága teremtette azt a helyzetet, hogy a peronoszpora ellepte úgyszólván az összes szőlőket a nélkül, hogy valaki iparkodott volna gátot vetni a vész terjedésének és ennek a következménye az, hogy míg azelőtt a magyar bor termésköltsége kivitelre árút képezett; most a külföldi borok árasztják el az országot.

Ez csupán csak a szőlősgazdák hanyagságának az eredménye, mert addig, amíg mi összetett kezekkel néztük a pusztítás munkáját; a külföldön szorgalmasan dolgoztak a betegség elnyomásán.

Épen ennek a felületességnek lehet betudni az idej gyastra termésköltségeket is, mert igen sokan — nem lévén szemmel látható bizonyíték a peronoszpora fellépésének — elmullasztották kora tavasszal a védekezést és csupán akkor kezdték meg a szőlők permetezését, mikor a peronoszpora már elhatalmasodott a leveleken.

Hogy a peronoszpora ellen alaposan védekezhessünk, szükségünk van arra, hogy a betegséget és annak lefolyását tökéletesen ismerjük.

A betegség a szőlőnek összes zöld részeit megtámadja és noha leginkább a leveleken mutatkozik, előfordulhat a kacsokon hajtásokon és zöld fürtökön egyaránt.

A peronoszpora legelső fellépésénél azt tapasztaljuk, hogy a levelek felső részén szabálytalan alakú olomszürke színű foltok keletkeznek, amelyek azonban sohasem dudorodnak fel, hanem egy színvonalon állanak a levél lapjával. Ezek a szürkés foltok később sárgás, majd kávébarna színt vesznek föl, a mikor is a levél alsó lapján a barna toltoknak megfelelő alakban fehér porszerű réteg

— Én már ezt a lovat számtalanszor láttam ugyanazon a helyen, sőt azt hiszem, ez a ló évek óta van minden nap ugyanakkor a kerítéshez kötve.

— Hogyan? évek óta?...

— Ugy van uram, évek óta, ugyanazon időben látom, tessék itt az óram, nyolc óra huszonöt perc...

— És ön azt hiszi, hogy ez változtat a dolgon... hogy ez vigasztaló a mit most hallok... S ezért tartóztatott az előbbi leszállónál? Nagyon lesújtó hír ez.

— Tudom uram jól, ezek nem jól eső szavak. De képzelje el kérem, ön mindennap elmegy erre, a ló mindig itt van, a katonatiszt valószínűleg szintén, mert a ló nem jön egyedül... és ön eddig erre ügyet sem vetett...

— Hja kérem, ha én ezt előbb látom...

— Nos, minthogy ma ez a szerencsétlen gondolata támadt önnek, kinézni az ablakon, arról senki nem tehet. E miatt nem lehet a házat fölforgatni, állását kockáztatni, feleségét megölni... magát nevétségessé tenni. Ön még csak fel se izgassa magát olyan köztudomású dolog miatt, a mit már évek óta minden ember ismer, a miről már régen senki nem is beszél. Hiszen tönkre teszi magát.

Kinos csend állott be. Lenoir papa sokáig törte a fejét, mit is tegyen most.

— És ön talán azt kívánja, hogy tanácsát kövessék? Hallatlan gyávaság lenne

látszik, a mi hasonlít ahhoz, mintha a foltok cukorporral volnának behintve.

A betegség már kora tavasszal, a hajtások fejlődésekor mutatkozhatik, de előfordul ősszel is és leggyakoribb július és augusztus hónapokban.

Ajánlatos azonban minden évben, még mielőtt a baj nyomai látszanának, hozzálátni a védekezéshez, mert ezáltal elejét vesszük a peronoszpora terjedésének és erősebb kifejlődésének, amikor is a védekezés sohasem jár kellő eredménnyel. A peronoszpora elleni védekezéssel lapunk következő számában fogunk tüzetesen foglalkozni.

Nyitrai gazdasági egyesület a m. kir. földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával a régi kórház helyiségben mezőgazdasági téli tanfolyamot rendez. A tanfolyam 2—3 hónapig fog tartani, jelentkezőket elfogad a nyitrai gazdasági egyesület titkári hivatala. Felvételhez szükséges: 1.) iskolai bizonyítvány, hogy a jelentkező irni, olvasni és négy alapművelettel számolni tud; 2.) erkölcsi bizonyítvány, 3.) a magyar nyelvnek szóban és írásban való bírása, 4. 16 évet betöltött életkor. Szegény sorsu jelentkezők teljesen ingyenes ellátásban részesülnek, jobb módúak teljes ellátásért havi 20 koronát fizetnek. A Nyitrai gazdasági egyesület a szőlőbirtokosok tudomására hozza, hogy a szőlőkarók kedvezményes vasúti szállítására csakis azoknak adhat igazolványokat, a kik a karókat saját használatukra, tehát nem üzleti szempontból vásárolják. A Nyitrai gazdasági egyesület rendes tagjai sorába beléptek Bóth Róbert tisztartó, Steiner Samu gazdatiszt, Pallosmezei hitelszövetkezet Szádeczky Árpád gazd s. tiszt. Zobor hegyi község. Winkler Pál birtokos. Schönfeld Fülöp gazd. ellenőr. Provarnik János urad, könyvelő. Glósz Vilmos urad. pénztárnok. Farkas Miklós intéző. Deák János intéző. Molnár József tolt. m. kir. álatorvos. Évdijas tagoknak: Guth Sali. Snikovszki Mihály földmives. Mészáros László földmives. Massanyi Béla tanító. Svecz Mihály földmives. Tvedon Tamás földmives.

részemről... Ilyet nem lehet megtorlatlanul hagyni!... Meg akarom mutatni nekik...

— Mit akar tenni? Rajta kapni... Ez örültség lenne... Lehetetlenné teszi magát a világ előtt. És ha nem sikerül meglepnie, mit tesz azután?

— Nem tudom; Istenemre, nem tudom. Mit tenne ön?

— Én...! az ön helyében...? Én megmondanám feleségemnek, hogy hűtlenségéről tudomásom van... és... válni akarok. Vagy...

— Vagy? mit akart még mondani?

— Vagy beülnék a kocsis sarkába, mindennap két ujságot vennék. A világról semmit nem látnék, nem hallanék. Rövid idő múlva már a dologban nem ön lenne a nevétség, ők lennének a nevétségesek.

— Mit gondol, rég óta megy ez így...?

— Legalább is négy éve, hogy először vettem észre.

— Négy év!... Látja ezt én is láthatam volna már régen.

— Óh én szerencsétlen!

Naponta látom ezentul is Lenoir papát az állomáson.

A legnagyobb nyugalommal jön — megy. Komolyan száll be kocsijába, s nem lát semmit és senkit többé. Változás ismeretségünkben csak annyiban történt, hogy azóta nem ülünk egy szakaszban és többé... nem is fogadja köszöntésemet.

Fordította: Remaris.

Tarka krónika a hétről.

Még mindig élénken foglalkoztatja a világot az az otromba eljárás, melyet Lipót belga király Lónyay grófnéval szemben tanúsított. Az udvarhoz közel álló körökben tudták ugyan, hogy a haldokló királynő kívánságát sem teljesítették, hogy utolsó órájában leányát láthassa, de ennyi szivtelenségre nem voltak elkészülve. Erzsébet főhercegnő értesülve a történetekről, nem utazott el nagy anyja temetésére.

Csak a napokban utasították ki Nagy Kikindáról Korn Arthurt és tegnap ítélkezett a szegedi esküdtszék egy másik izgató Kirsch Lajos felett, de a magyaroknak még mindig van Nagy Kikindán ellensége. A torontáli lapok állítása szerint Bogdán Zsivkó polgármester minden alkalmat fölhasznál arra, hogy magyarellenes érzelmeinek kifejezést adjon. A Kossuth ünnepek alkalmával is a kivilágított városban csupán az ő ablakai maradtak sötéten, s mikor magyarázatot kértek, azt válaszolta: Nem világítom ki az ablakomat, mert én szerb vagyok, Kossuth pedig ellensége volt a szerbeknek.

Az orléáni herceg Máramaros megyében, hol ez idő szerint szarvasokra vadászik, egy rendkívül szép agancsú állatot ejtett el, melynek fejét Bpestre köldötte preparálás végett, hogy Budapesten és London kiállíthassa.

A mult héten teljesen megsemmisítették azt az emlékoszlopot, amit Kaiserwaldban a király 40 éves jubileumára 1898. alapítottak. A tetteseket még nem sikerült megtalálni.

Veszprémben ugyancsak sok kellemetlenséget okozott most 40 aszfalt munkás strájkja. A vállalkozó u. i. nem akarta a munkabért fölemelni, s a munkások megtagadták az engedelmességet, ami a közönségre igen kellemetlen, mert a gyalogjáró teljesen föl van szaggatva, s az utcák barikádokkal torlaszolja.

Bigger Laura ismert nevű énekesnő hosszú ideje folytatott egy pört Bennet Henrik többszörös milliomos ellen. — azt állította u. i. hogy a milliomosnak törvényes felesége volt, s így joga van az örökséget a magáénak tekinteni. Tanuk is akadtak, a kik esküvel bizonyították az énekesnő igazságát. — Az örökösök ügyvédje azonban okirattal bizonyította be, hogy Bigger Laura soha sem volt Bennet Henrik felesége s így Bigger Laurát hamis eskü, s a tanukat hamis tanúzás miatt azonnal letartóztatták.

Nagy Körösön szeptember 25-én avatták fel a ref. főgimnázium új épületét. A gyönyörű épületet Baumgarten Sándor műépítész tervezte és Erdélyi Mihály építette.

Leroy őrnagyot, a ki fellebbvalója parancsának nem engedelmességre itélték. Leroy őrnagy Banet ezredestől azt az utasítást kapta, hogy a kongregációs iskolák bezárásánál, a polgári hatóságoknak segítségére legyen. Miután ezt megtagadta, a nantesi katonai törvényszék rangjától megfosztotta.

A Lille párisi express vonat, mikor nagy gyorsasággal keresztül robotott az orléáni pályaudvaron, kisiklott, s az utasok nagy része teljesen összezúzódva maradt a pályaudvaron. — A halottak száma 35 — nagyon sokan szenvedtek még veszélyes sérüléseket.

A franci irodalom legkimagaslóbb alakja Zola Emil nincs többé. Alvás közben érte a halál. Jó kedvvel mulatott még este meghitt baráti körben s egy ostoba véletlen pár óra alatt véget vetett életének akkor, midőn még nagyon sokat vártak tőle, mikor csodás szellemének teljes birtokában még nagyon sokat alkothatott volna. Nejével falusi birtokán időzött. Hétfőn este ment be Párisba. Tüzet csináltatott hálószobájába. A kályha azon-

ban rossz állapotban volt, s a szobába kiömlő szénáz halálát okozta. Felesége megmenekült a haláltól, de még mindig rosszul van. Zola Emil 1840. Párisban született. Első beszélygyűjteménye 1864-ben jelent meg. Politikával nem foglalkozott. Csak a Dreyfuss-pör alkalmával vette kezébe a vezető szerepét s a pör revíziója az ő buzgólkodásának érdeme.

A Länderbank sikkasztó pénztárnokát halva fogták ki a Dunából Krems mellett.

Dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő panaszt tett a rendőrségen az elhunyt Török Ferencz altábornagy özvegye ellen, Elekes földbirtokosné nevében. Törökné u. i. férje halála után is olyan pazarló életet folytatott, mely egyáltalán nem állott jövedelmével arányba. Mikor már nem volt miből költeni csalásra vetemedett. Vett egy adóssággal túlterhelt házat, s azt mint tehermentest adta el Elekes földbirtokosnőnek. Majd kauziókat kezelt el s a dolgok értelmi szerzője Kovács Ferencz ügynök volt. Mikor a birtokot átvette 30.000 koronát vett fel reá, gazdatisztekert fogadott óvadékkal, stb. — de pazar életmódja mellett az utóbbi időben már a legnagyobb nyomorban tengette életét. Egy teljes napot vett igénybe a vizsgálat, Kovács ügynököt vizsgálati fogságba helyezték, míg Török altábornagynét egyelőre szabadon bocsájtották.

Alig örülhettek az ujországháznak, már is megvan az óriási botrány, melyet ugy az építkezési munkálátokat végzők, mint a műmárványozók, hanyagsága idézett elő. Az összes márványfalakat újra kell csinálni, mert teljesen össze vannak repedezve. A kár néhány százezer forintba van becsülve.

Ferencz Ferdinand trónörökös felesége Hohenberg Zsófia herezeznőnek fiú gyermeke született. Az újszülött nem bir trónöröklési igénynyel, mivel Ferencz Ferdinand, házassága miatt lemondott a trónöröklés jogairól utóda számára.

Nagy-Kanizsáról megszökött a város legtekintélyesebb és leggazdagabbnak tartott ügyvédje, Dr. Hauser János. Eltűnése után azonnal rájöttek, több rendbeli sikkasztás és okirathamításra. Több mint 100 ezer korona adósságot hagyott hátra.

HIREK.

Lapunk a jelen számmal immár a negyedik évnegyedbe lép s így kérjük t. előfizetőinket, hogy a hátralékos díjakat beküldeni sziveskedjék.

(A király névnapja.) Az ország minden részében a lelkesültség örömeivel ünneplik meg a mai napot, legalkotmányosabb uralkodónk nevenapját. Galgócza ma kilencz órákor a róm kath. templomban ünnepélyes istentisztelet lesz, amelyen megjelennek a hatóságok, továbbá az iskolák növendékei is.

(Uj járásbíró.) *Turtsányi* Károly aljárásbíró, aki járásbíróságunknál hosszú időn át a fenytő ügyekben intézkedett, a szeptember 25-én kelt legfelsőbb kézirat *Vágbeszterezére* járásbírónak nevezte ki. A midőn örömmel veszünk tudomást a régen megérdemelt előléptetéséről, nem tudunk fájdalom nélkül gondolni arra, hogy ez az emelkedés elviszi körünkől a hivatásának élő kitűnő bíró és a társadalmi élet egyik legszimpatikusabb alakját.

(Eljegyzés.) Rosenfeld Simon általános kedvelt galgóczi lakos házában szép családi ünnepély keretében tartották meg múlt hó 28-án kedves leányának, Hellának, Preusz Samu lipót-ujvári lakóssal történt eljegyzését. Eme örvendetes családi eseményhez fogadják legszívesebben üdvözlőnk.

(Megyei kinevezés.) Dr. Kramolin Viktor vármegyei főispán *Mittag* Izidort galgóczi járási díjnokká nevezte ki.

(Halálozás.) *Frideczky Kálmán* magyar királyi főmérnök, *Frideczky Timóth* főszolgabíránk testvérbátyja szeptember hó 28-án Pozsonyban elhunyt és holttestét e hó elsején helyezték örök nyugalomra a kaplathi családi sírboltban. A megboldogult egyik igen kedvelt alakja volt a társadalmi életnek és elhunytja kiterjedt rokonságán kívül gyász-baborította a jóbarátok és tisztelők sokaságát. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak vérző szívvel és mély fájdalommal tudatják *kaplathi és csendei Frideczky Kálmán* urnak magy. kir. főmérnöknek, folyó évi szeptember hó 28-án, d. e. 11 órákor, életének 45. évében, rövid szenvedés után, történt gyászos elhunytát.

A megboldogulnak hült tetemei folyó évi szeptember hó 30-án délután 3 órákor fognak a hallottas háznál Pozsonyban Uj-Telep 6. szám alatt beszenteltetni, onnan a kaplathi családi sírboltba átszállíttatni és ugyanott folyó évi október hó 1-én délután 4 órákor örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent miseáldozat f. é. október hó 2-án, d. e. 10 órákor fog a kaplathi kápolnában a Mindenhatónak bemutatattatni.

Pozsony, 1902. szeptember hó 28-án. Fideczky, Gizella, Timóth és Béla, Wajda Józsefné, szül. Frideczky Sarolta, özv. Kovács Aladárné, fái Fáy Árpádné, szül. Frideczky Józsa, Frideczky Barnabás, mint testvérei, özv. id. Frideczky Timóthné, szül. mindszenti Neszter Józsa, mint anyja. Mittak Albert és neje, szül. Mittak Anna, mint após és anyós. özv. Frideczky Kálmánné, szül. Mittak Leontine, mint neje. Frideczky Miklós és Ákos, mint gyermekei.

(A „Nyitramegyei Ellenőr“ ez évi szept. 30-án megjelent 153 számában egy hirt közöl mint újdonságot, amely 1902. márczius hó 24-én látott napvilágot a „Kecskeméti Friss Ujság“-ban. A hir az én családi körülményemmel foglalkozott és telve a boszú legalábbvaló aljasságaival, undok hazugságokat zúdított felém, amelyből egyetlen betű sem felelt meg a valóságnak. Én a »Kecskeméti vidéki Friss Ujság« hasábjain megféleltem a valósághoz hiven és a tudósítót hitvány gazembernek neveztem. Most a »Ny. E.« átvette e hirt, s ugy találta fel, mintha ez most történt volna és amely még elintézve nincsen. Ez vagy ostobaság, s akkor nincs reá más megjegyzésem; vagy rosszakaratú aljasság, amire ugyanazt a választ adom, amit a K. F. U. tudósítója kapott. Az én egész életem folytonos munkásság volt. Dolgoztam családomeért és dolgoztam *önzetlenül* a közjóért. Nem kívánok sem jutalmat, sem elismerést, de megkövetelem és keresztülviszem, hogy munkásságomon semmiféle pimaszkodás nem fog moeskot ejteni. *Amon Vilmos.*

(A Casinó gyűlése.) A „Galgóczi Casinó-egylet“ szeptember hó 28-án tartotta gyűlését *Polányi* József elnöklete alatt. A gyűlésen a jövő évi költségvetést 2640 korona bevétellel és 2001 korona kiadással állapították meg. A pénztárnok választást a tisztújító közgyűlésre hagyták, s addig is az elnököt kérték föl a pénztári teendőik ellátására.

(Radicsék itthon.) *I. Radics* Sándorunk, aki becsülettel kihuzta a pöstyéni négy hónapos fürdő szezon, szeptember hó 29-én zenekarával együtt hazatért városunkba. Ha nem is dicsekedhetnek telt erszénnyel — mert, amint mondják, rossz idény járta — de annál jobb szinben virul a zenekar minden egyes tagja. Talán most már felpezsdül egy kissé a galgóczi élet? (hiszi a pici. Szedő.)

(A kegyelet évfordulóján.) Október hó 6-án lesz ötvenharmadik évfordulója annak, hogy az önkény kivégeztette az aradi tizenhárom tábornokot A nemzeti gyász napját mint minden évben, úgy az idén is kegyelettel ülik meg szerte-széjjel az országban. Galgócson azonban, ha az előjelek nem csalnak, nem léssen megemlékezés. Hiába, Galgóc mindig méltó akar lenni önmagához!

(A henczegés következménye.) Még a nyár folyamán történt, hogy *Bardiovsky* Ferencz galgóczi lakos a helybeli vasúti állomáson legyalázta a magyar szót és a magyar államot. A henczegő embert utolérte a büntetőtörvény sújtó ereje, amennyiben a galgóczi járásbíró mostanában tárgyalván az ügyet, *Bardiovskyt* — enyhítő körülményül véve ittas állapotát — 300 korona pénzbírságra ítélte.

(Állatforgalmi korlátozások.) Az osztrák belügyminiszter legutóbbi hirdetményével a sertésorbáncz betegség főnnállása miatt tilos asertéseknek Ausztriában való bevitele: Nyitra vármegyének Ausztriával határos szakolczai járásából és Szakoleza r. t. városból.

(Megőrült.) *Kovácsik* János galgóczi lakos szeptember hó 26-án hirtelen megőrült; a szerencsétlen emberen a tébolynak oly nagy foka mutatkozott, hogy be kellett szállítani a pozsonyi kórházba.

(Báli mulatság.) A „Negyedi Katholikus Kör“ szeptember hó 29-én táncmulatságot rendezett, amely szép erkölcsi és anyagi siker mellett folyt le.

(Verekedés.) *Vidovics* Ferencz, *Raskó* Károly és *Petrovics* János galgóczi cipészlegények a mult vasárnap délután oly parázs verekedést rögtönöztek, hogy a rendőrség csak nagy erőfeszítés mellett tudta szétválasztani őket. A virtuskodó legényeket esend-háborítás miatt fogják kérdőre vonni.

(Tűz a szőlőhegyen.) *Vaszi* János galgóczi lakos háza, a sörgyár mögötti szőlőhegyen, szeptember hó 27-én, eddig ki nem derítetű okból lángot fogott s teljesen leégett. A ház biztosítva volt.

(Fényképészeti műterem Nyitrán.) *Kallós* Dezső fényképész, külföldi tanulmányi utazásának befejeztével megyénk székhelyén már két éve produkálja a legjobban sikerült műveket. Modern berendezésű fényterme méltó a pártólásra.

CSARNOK.

Én édes gyermekem,

Irta: **Gombás Lajos.**

(Folytatás.)

„Ápoljuk tehát a reményt, hogy életünket kellemessé tegyük; de vigyázzunk mindamellett, hogy ne csak a reménybe helyezzük minden bizodalunkat; hanem a türelemmel és kitartással végzett munkába, hogy ernyedetlen szorgalmunk és önmegtadagadásunk által a jövendő boldogságot hozó napjait aggodalom nélkül élvezhessük.

Sok ember szeretne bepillantani a sors könyvébe, hogy legalább halvány sejtélemmel birjon arról: vajjon mit rejteget számára a jövendő? A legnagyobb balgaság ez gyermekem, olyant kívánni, a mi lehetetlen. Isten gondoskodott arról, hogy véges elménkkal ne tudhassuk meg azt, a mi emberi boldogságunkat megakadályozhatná; és így csak természetes dolog, hogy Istenbe vetett hittel az ember mindent — mindig remél!

Remélj gyermekem te is, hogy megtart hasd hitedet. Mert hiszen életednek minden napját a remény tölti be, s e hited. — hogy reményeid teljesedni fognak — lesz segítségdre az élet nehéz küzdelmeiben.

Szeretet.

A szeretetről fogok most neked beszélni gyermekem. S míg te figyelmesen hallgatsz szavaimra, szinte tudom, hogy azt kérdezed: nem tudnám-e azt megmondani neked, hogy mi az a szeretet?

Fogós kérdés biz' ez gyermekem, amolyan bölcsészeknek való, a kik nálamnál jobban megtudnák fejteni neked. De hát én úgy hiszem, hogy a szeretet egy oly lélektani állapot, melyet kicsinykorunktól fogva magunkban hordozunk, s midőn értelmünk és érzelmünk annyira fejlődött, hogy egyes eseményeket felfogni, s azoknak hatását lelkünkben átérezni tudjuk: ezen érzelmünknek szavakkal ki nem fejezhető olyan változása lelkünkben, melyből kiindulva csak a legjobb és legnemesebb érzések és eselekedetek elkövetésére éreznünk magunkban hajlandóságot — szeretetet.

A szeretetnek bővebb magyarázatát ne kívánd gyermekem; mert érzelmünknek rejtett világát híven ecsetelni tudni Istentől nem adatott meg az embereknek. S így azért mondja angyon helyesen *Gylas*, hogy: „a ki képes volna megmondani: mi a szeretet, az képtelen volna szeretni.“ Már pedig a szeretet, mely érzelmünk világát uralja, oly nagy és drága, miszerint némely esetekben azt csak életünk árán vásárolhatjuk meg.

Ilyen nagy szeretet például a haza és fajszeretet. Ha végig lapozgatjuk nemzetünk történetének lapjait, számos példait találjuk ott a haza iránti szeretetnek. A gazdagok vagyonukat, a szegények, a hősök életüket áldozták fel hazánk szabadságáért. Ez az áldozathozatal azonban mindnyájunk kötelessége; mert e haza légkörében élünk, e haza földje által termelt kenyeret esszük, e haza jogait élvezzük, s e haza törvényei oltalmazzanak meg bennünket.

Amde a hazaszeretnek ezen megnyilatkozása még nem elég gyermekem: mert avval még nem róttuk le honfűi kötelességünket, hogy hazánk iránti szeretetünk jelül készek vagyunk életünket és vagyonunkat feláldozni: hanem, ha úgy a közönséges életben, mint politikai szereplésünk által, minden erkölcsi és szellemi tevékenységünkkel oda törekszünk, hogy az idegen országokkal és nemzetekkel hazánk nagyságát és nemzetünk becsületét elismertessük.

„A haza minden előtt!“ — mondja *Kölcsey*.

Ebben a pár költői szóban minden benn foglaltatik mivel hazánknak tartozunk. És ha minden előtt a haza iránti kötelesség az, mely sok más eléggé fontos dolognál előbbre való: akkor tudnunk kell, mit jelent e szó: haza. De ha mégis volna azonban olyan ember, a ki nem tudná e szónak értelmi súlyát, nagyságát felfogni, az kérdezze meg a száműzöttet, a hazátlan bujdosót, kinek idegen földön, idegen népek közt legszomorubb az élete, s legkeserűbb a kenyeré.

Szeresd a hazát édes gyermekem! és a mennyire tőled telik igyekezz annak hasznára lenni mindenben. Ha minden nap egy-egy parányival járulatsz is ahhoz, — de ha ezen parányok a közjónak, hazádnak hasznára válandanak — kötelességedet teljesítetted. S ha teljesítetted hazád iránti valamely kötelességedet, ne dicsekedj azzal soha, mert hiszen a haza nem szorult tereád. Amit tettél iránta, az kötelességed volt; s dicsekedni azon tevékenységgel, mely a közjó érdek-

beu történt legyen — nem válnék dicsőségdre. Jegyezd meg jól, gyermekem, hogy: eso az az ember számíthat mindenki becsülésére, kinek hazája és embertársai iránti szeretete a legönzettelenebb.

Az egoista jelszava: először én, azután te; az idealistác: először te azután én. — A hazaszeretet ideális.

„A te ideális életed is, gyermekem, csak ott fog majd kezdődni, a hol az én munkám végződik.“ S mldőn bevégeztem azon munkát, melynek alapján jogokat jogokat követelhetsz magadnak az emberek között, ekkor feloldódik köztünk az a legszorosabb kötelesség, mely addig hozzám fűzött, — s köteles, ségedet teljesítve a hazádnak, önmagadnak és másoknak a javára kell munkálkodnod.

Hogy pedig mindazon tetteid, melyek hazád és a közjó érdekében történtek, szép és jó eselekedetek is legyenek, a többi mellett tanulmányoznod kell azt a könyvet is, melynek alapjain aranybetűkkel van megírva nemzetetened ezeréves multja. Erre annál is inkább nagy szükséged van, gyermekem, mivel a ki nem ismeri hazája multját, jelenét, nemzetének történetét — nem beszél hona nyelvét — arra bizony hamar reá szokták olvasni a Bourbon királyokat jellemző mondást: „semmit sem tanultak, semmit sem felejtettek.“ A ki pedig semmit sem tanult, az hazája és a közjó érdekében semmit a magáéban pedig vajhmi keveset tud tenni.

Azt mondja *Eötvös József* báró: „A ki szeret nem lehet boldogtalan, nem lehet nemtelen érzésű soha.“ De a ki hazája szeretetéről le tud mondani és szívéből ki tudja szakítani annak legkedvesebb emlékeit, hogy elfeledje azokat mindörökre: az nem lehet nemesen érző ember soha! Pedig vannak ilyen emberek is gyermekem, akiknek szíve csak akkor dobban meg e szóra: *haza*, ha annak bőséges javaival élnek és akkor nem, ha a hazát veszélyben látják.

Te azonban édes gyermekem, akár jó, akár balsorsban mindig szeresd a hazát; mert a mint a költő szavai hangzanak:

„A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely.“

*

Am de most térjünk át a fajszeretetre.

Mi az, a mi a gyermeknek szülői iránt tanusított ragaszkodásában nyilvánul; s az a határtalan gondozás, melylyel a szülők gyermekeiket körülveszik?

Nem ösztön úgy-e, mert hiszen az embert, mint okos, értelmes lényt nem az ösztönei vezérik; valaminthogy a gyermek ragaszkodása nem ösztönzerű, — mivel ezen jelenségek csak az értelmők fejlődésével mutatkoznak, — tehát sokkal nemesebb érzésnek nevezhetjük.

A szeretet ez gyermekem, a legtisztább, legönzettelenebb szeretet, a melyet nemcsak egymás iránt (pl. szülő a gyermeke; gyermek a szülő iránt), hanem minden ember társainkkal szemben is éreznünk és éreztetünk.

Szeress te is minden embert gyermekem és mindenki fog téged szeretni. Ne zárd el szíved jó indulatait azok előtt sem, akik talán kevésbé tarthatnának arra igényt; mert szeretetünkben az emberek megkülönböztetése nemcsak, hogy nem jogos, de határozott ellentétben volna Isten törvényével, a ki pedig minden embert — egyaránt szeret.

Ezt is jegyezd meg jól gyermekem: ha valahova szeretettel megyünk, ott szeretettel találkozunk; mert a szeretet csak szeretetre

tanit. De ha valakit gyűlölnék, gyűlöttekké leszünk; mert a gyűlölet a szeretetnek ellentéte, lefegyverzése, tehát egy a megvetéshez hasonló lélektani állapotra ösztönöz.

Itt azonban önként is felmerül a kérdés: hát miért van gyűlölet, a mely megakadályoz bennünket Isten országának megközelíthetőségében?

Mondottam én edes gyermekem, hogy Isten azért ruházta fel az embert józan észszel és szabad akarattal, hogy önmagától reá találjon arra az utra, a mely ő, hozzá vezet! De hát Isten nem minden embert egyformára teremtett, az egyik szívében és eszében realistább, míg a másik meg idealistább. Ha most e két józan eszű és szabad akaratu, de különböző érzésű és gondolkodású ember eszmecserét folytat, bizonyosan nem tudnak közös megállapodásra jutni; mert az egyik nem úgy értelmezi, nem úgy fogja fel a dolgot mint a másik, — egyik nem érzi át az előadott események hatását mint a másik, a melyből természetes ellentétek fejlődnek ki, — s a melyek a tulságig vive ellenszenvvé, gyűlöletté fajulnak.

Az okos értelmes ember azonban könnyen tulteszi magát ezeken a gyarló lelki tulajdonságokon; mert mindig leküzdi a szívellenvetését s utat enged a józan ész béke apostolának.

Nézz fel csak arra a képre, mely ott függ az ajtó felett s olvasd el hangosan a mi rá van írva:

Hol hitt, ott szeretet; hol szeretet ott béke; hol béke, ott áldás; hol áldás, ott Isten; hol Isten, ott szükség nincsen!

Gyönyörű igazságok foglaltatnak ebben a néhány szóban gyermekem: az emberi érénynek legjobb motívumai.

Krisztus Urunk is szeretetre tanítá az embereket mondván: „szeressétek felebarátaitokat, mint magatokat!”

A legtisztább szeretet a legjobb vallás gyermekem. A legönzetlenebb szeretettel viseltetni pedig minden iránt annyi, mint hasonlónak akarni lenni Istenhez. Szóval: a szeretet Istenhez vezet!

Barátság.

Az ember társaságos lény gyermekem. Már természetünkön fogva úgy alkottatunk, hogy egyik a másiknak segítségére legyen. S ezért az öröm is édesebb, a bánat, a szenvedés is sokkal könnyebb, ha keresetlen bár, de akad egy résztvevő kebel, a ki örömlünkben és bánatunkban osztozik.

Ilyen hű osztályos, vagyis barátságos lényeknek egymással való érintkezése nélkül el sem képzelhető társadalmi életünk. Egy igazi öszinte, jó barát, akit nem valamely érengés érdeke hevit — megbecsülhetetlen drága kincs! Ámde a barátságban is olyanok a legtöbb emberek, mint sok más egyében: alakoskodók, képmutatók.

Azért tehát éds gyermekem, mielőtt barátságot kötél valakivel, tudatában légy mindazon eshetőségeknél, a melyek a baráti kötelet köztetek szorosabbra fűzheti, vagy teljesen elválaszthatja. Mert a legtöbb embernél — mondja Garay — a barátság hasonló ahhoz a kölcsön adott pénzhez, melynek kamatait, ha nem fizetik pontosan, felmondják a tőkét.

Igy tehát ha valakit barátságunkkal akarunk megajándékozni, szükséges, hogy annak lelki tulajdonságait összehasonlítsuk a magunkéval; s ha ezt mindenben megegyezőnek találjuk; akkor, de csak akkor fogadjuk el barátunkká.

(Folyt. köv.)

Hirdetések.

Fogorvos! Dr. **Kovács Soma** fogorvos (Budapest VIII. Kerepesi út 29.) **Fogműtétek, plombálás, egyes műfogak, fogsorok** stb. készítését a legjutányosabb áron elvállalja.

Libamáját veszek!

Gansleber-Einkauf. Zum direkten Export für Paris und London kauft zu den höchsten Preisen jedes Quantum von 30 Dekagramm aufwärts

Anton Hirschfeld
Haus- und Weinbergesbesitzer,
Galgóc.

Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap, foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségekkel és ezek gyógykezelésével. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és **Partha Géza** igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-u. 30.

Schieberth

Atelier Nagyszombat.

Aki művészies kivitelű képet akar, ne sajnálja a fáradságot, utazék

Nagyszombatba kényelmes vasúti összeköttetés pompás kirándulási hely. Leg-

elegánsabb kivitelű **aquarell-, kréta- és olajfestményü** képeket a legjutányosabb áron készítik;

10 koronás megrendelésnél fél II. oszt. menet díj megtérítési kedvezményt

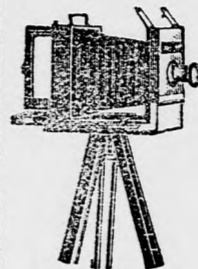
* * * * * **nyujtok.** * * * * *

Szíves látogatást kér **Schieberth fényképész.**

Nagyszombat, Felső-hosszú-utca 168. sz.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati, zoologiai és kinologiai képes szaklap **Bársony István** és **Fónagy József** közreműködésével szerkeszti **Pathay Géza**. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatványszámokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

Fényképészeti cikkek

legelőnyösebb beszerzési forrása.

* * * Elsőrendű gyárakból kikerült * * *
fényképező készülékeimmel műkedvelők is már a legelső felvételtől remek * * * képeket készíthetnek. * * *

Részletes utasítást a képek előállításához ingyen és bérmentve küld

Veszprémi Samu utóda Pejtsik Károly

fényképészeti cikkek szaküzlete Budapest IV, Varosház-utca 1. (Kosuth Lajos-utca sarok)

L. Reisz Sohn, Nagyszombat.

Lederhandlung
Schuhwarenverkauf

Lager technischer Artikel

wie

Asbest & Gummi-Packungen.

Hauf & Gummischläuche

Wasserdichte Decken

in allen Dimensionen

Echt englische

Leder Kernriemen * * *

Deckenleihansalt.

Nagy raktár kerti bútorokból és olajfestményekből.

VAJDA J.

bútorgyári raktára
NYITRA, Par-utca 2.

A n. é. bútorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlja dús választékú, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uriszoba és szalón berendezésekből álló

bútorrakarát

ugyszintén

saját készítményü kárpitos bútorait.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Szold Jakab

könyv- és papir-kereskedése

—GALGÓCZON.—

A közeledő zsidó ünnepek alkalmából van szerencsém b. figyelmét felhívni a nálam raktáron lévő

MIRJAM

czimü remek nyelvzetten írott magyar szövegü

imádságos könyvre

zsidó nők számára, írta **Dr. Kiss Arnold** budai főrabbi. Továbbá mindenféle más **imakönyveket** és **Machsorim** csekély ár mellett.

Sehr grosse Auswahl in

אתרוגים לולבim

von 50 kr. aufwärts.

Török Gyula ————— gyógyszerháza ————— Galgócson.

a Szt. Józsefhez.

A 70.038/1898. jul. 19. számú miniszteri rendelet alapján mesterséges ásványvizek gyártására engedélyt nyertem, minek folytán a felsorolt ásványvizeket állandóan raktáron tartom, sőt orvosi rendelés alapján bármilyen összetételű gyógyvizet is előállítok. Minthogy a mesterséges ásványviz gyártása az országos vegyvizsgáló intézet elemzése alapján történik s a hatóság állandó felügyelete alatt áll, megbízhatóság tekintetében még a friss töltésű ásványvizzal is bármely szempontból versenyezhet és e mellett fél áron kapható.

Az ásványviz vegytani elnevezése	A természetes gyógyforrás neve	A term. ásv. viz. ü. árt. litérckb.	A mest. ásv. viz. ü. árt. litérckb.	A természetes ásványviz ára	Mesterséges ásványviz ára
Keserü sós ásványviz	Hunyady János forrás	1.00	1.00	50 fillér	50 fillér
Konyhasós égvényes glaubersós ásványviz	Karlsbader Sprudel. Mühl u. Schlossbrunn	1.00	1.00	80 fillér	40 fillér
Egvényes sós vasas glaubersós ásványviz	Marienbader Kreuz und Ferdinandsbrunn	0.75	1.00	60 fillér	36 fillér
Egvényes vasmentes lithion savanyú viz	Salvator	1.00	1.00	52 fillér	26 fillér
" "	"	0.50	0.50	36 fillér	20 fillér
Egvényes konyhasós ásványviz	Selters	1.00	1.00	76 fillér	40 fillér
" "	"	0.50	0.50	50 fillér	26 fillér
Legtisztább égvényes savanyú viz	Gieshübler	1.00	1.00	56 fillér	30 fillér
" "	"	0.50	0.50	40 fillér	20 fillér

Minden tőlem vásárolt ásványviz üveget visszaveszek és pedig 1 l.-ért 6 fillért, 0.50 l.-ért 4 fillért fizetek.

T. CZ.

Az életbiztosítás terén rövid idő alatt elért sikereim, illetve a nagyközönség irányában tanúsított megtisztelő bizalma folytán indítatva éreztem magam üzletkörömbe a biztosítás minden ágát u. m. a **tűz, jég, baleset és betörés ellen való biztosítást** is belevonni. melyek hathatósabb fejlesztése céljából itt helyben

HERZ GYULA

keresk. törvényszéki bejegyzett cég alatt

BIZTOSÍTÁSI IRODÁT és BIZOMÁNYI ÜZLETET

nyitok, amiről van szerencsém t. Czimedet ezennel tiszteletteljesen értesíteni.

Alapos szakismereteim és elsőrendű összekötetésem révén azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. megbízóim követelményeit minden tekintetben kielégíthetem.

Legyen szabad egyszersmind szolgálataimat bármely a bank- és váltóüzleti szakba vágó üzleti eszközésére, nevezetesen: mindennemű értékpapírok, részvények, sorsjegyek és külföldi pénznemek vételére és eladására, szelvények beváltására, sorsjegyek felülvizsgálására, kihuzott sorsjegyek és sorsolt értékpapírok leszámolására a legelőnyösebb feltételek mellett felajánlani.

Miután t. Czimedet felkérem, hogy adandó alkalommal szíves bizalmát számomra fentartani kegyeskedjék; maradtam

kiváló tisztelettel

Herz Gyula

Osztálysorsjegyek minden huzáshoz az eredeti árak mellett nálam kaphatók. Mindennemű felvilágosítással költségmentesen szolgálók.

P. T.

Die bei mir in kurzem Zeitraume zum Abschluss gebrachten Lebensversicherungen haben eine derartige Ausdehnung erlangt, dass ich, gestützt auf das mir allseitig in so reichem Masse geschenkte Vertrauen, mich veranlasst fühle auch die anderen Zweige der Versicherungsbranche wie: **Feuer, Hagel, Unfall** und **Einbruch** in das Bereich meiner Thätigkeit einzubeziehen und zur intensiveren Pflege derselben nunmehr auf hiesigem Platze ein

ASSECURANZ-BUREAU und COMMISSIONS-GESCHÄFT
unter der handelsgerichtlich protocollirten Firma

HERZ GYULA

errichte, wovon ich Ew. Wohlgeboren die höfl. Mitheilung zu machen mir erlaube.

Gründliche Geschäftskennntnisse sowie allererste Verbindungen setzen mich in den Stand allen Anforderungen meiner Geschäftsfreunde Genüge leisten zu können

Zugleich empfehle meine Dienste unter Zusage coulantester Effectuirung zur Besorgung aller in das **Bank- und Wechselfach einschlägigen Geschäfte** namentlich zum Kauf und Verkauf aller Gattungen **Werthpapiere, Actien, Losen, ausländischer Geldsorten**, ferner zur Einlösung von **Coupons, Revision von Losen**, zur Besorgung von **Incassi** sowie zur **billigsten Escomptirung** von gezogenen **Losen** und **verlosten Werthpapieren**.

Ich bitte mich mit Ihrem ferneren Vertrauen zu beehren und versichert zu sein, dass es mein unablässiges Streben sein wird, mich Ihres Vertrauens würdig zu zeigen.

Hochachtungsvoll

Herz Gyula.

Slovenská príloha ku tienne vichádzajúcemu časopisu „Galgóc és vidéke“

Koštuje 2 fillér.

Chibi života spoločenského.

Či je to povetří alebo požiadavki spoločenske zapríčinuju to, že tak rečeno celi svet cití chibi a nedostatki života spoločenského.

Kto to vie! —

Pravda je že kam sa len pozreme také znaki sa nám ukazujú, v ktorých nemožno poznať základy ktoré bi silnú skalu základu tvorili učeníu viere toho, že človek je na obraz boží stvorení.

Jako kedbi ľudia čul iní boli, jako ked bi Boh nobeski ani do ľudí a jeich života ništ nemal, jako kedbi z blata stvorenému človeku ktorí je na obraz boží stvorení niejaki iní duch bôl vdíchol dušu.

Mužovia ktorí z veľku učénostu na čelo človečenstva postavení boli upádajú, kde bi mali pracovať na dodrží svojich spolu bližních zničene klesajú.

Ženi ktoré skrz cvičenosť, dobre mravi, krásu mali bi za priklan služít človečenstvu, doopravdy strasu ze seba to méno „žena“ abi len citlivosti žili a kalich života pred časom viprazdnilí.

Mladíci ktorí virostiti už z pod kriedel matki, ktorí nezajú ešče života zápasí, v ktorých vlast a národ svoju učnosť skladá, už v detinstve sa uča ľuhat a ľuhárstvom prez život preplavit sa cheu. Tešá sa ked druhého zničit môžu,

nedbajúc bar aj ten isti cez celi život nespravedlivo trpet bude.

Ach dost z tichto obrazov.

Neni to tak dobre.

Ked na dno tichto chib pozierame mosime najst príčinu, — ked rozvažime vec dukladne, — neni možno že bi sme na to ne prišli že len spoločnosť je tímto vecám nepravim, tímto chibám života spoločenského príčina.

Pomislíme si spoločnosť predstavme si že je to jedna mašina ktorej čiastki sme aj mi. Ked mašini len jedna čiastka ne učinkuje celá mašina to cití ba aj tie čiastki ktoré bi boli dobré a bi išli su hatené od téj stojacej čiastki, cela mašina bár aj ide, hega a chlopota.

Mi ktorí bi sme radi aspon z čiastki na popravu chib života spoločenského z pracu prispet chceli, sme tiež slabi ale aspon volu chut máme ku práci, trpezlivosť a vitranlivosť ku napraveniu chib. A však jako sa zda darebné bi bolo namahanie naše, ked volu našu druhé čiastki mašini hatia.

Nemocné je pokolenie ľudské nemocni sme aj mi. A prečo? — lebo sme slabi.

Ľudia ktorí len jeden prášek vácetitja pod podešvu sa vidvihajú a ked sa všetko okolo nich tak nekruti jako oni cheu vistanu z radu.

Všetci sa klanat prinuteni sme ma-

mone svetskej, bar ti ktorí su snu obdarení prazné hlavi majú predca oni. riada a ridá všetko, lebo bez mamonu dnes neni ničoho jestvovanie.

Slovom všetko je preplnené len ze sebu, sám chce každý bit mašinu, sam chce riadit každý všetko, spolu bližni, lebo sa klom do prachu alebo ta netreba ani na svete. Každí drží o sebe on je spoločnosť, každý drží o sebe bez neho neni spoločnosť možná.

V jedno suhlasné pracovanie a namahanie sa dnes nikto poddat nechce a toto je chiba najvatšá života spoločenského.

Voda.

Voda v najnovších časoch veľkej pozornosti sa z učastňuje.

Čim ale vatšu pozornosť dáváme vode, tím dukladnejšie sa aj suú zaobierame, zaobierajúc sa smi mnoho rázi strachu a hrúzi plné okamženia nam spôsobuje.

Nuž už to tak bivá v živote že to nám je naj potrebnější a naj užitečnejšie, za škodné nepravu držíme,

Tak o vode držíme že ona je povod tich naj nebezpečních nemocí ktoré len su, ba ked něco neznáme na nemocí čo bi to mohlo bit, povieme že je to od vodi, voda je chibná.

Vodu užíváme na kupanie, varenie a pitie. Ze zdravostného ohledu o ktorom ma reč bit aj v niže písanom článku len voda na pitie môže prinst do ohladu, lebo voda

Zé života Koššuth Lajoša.

Dla: Tóth Béla z uherského.

Otec Koššuth Lajoša bol veľmi prsní človek. Ráz medzi takimi kamaradmi videl tvojho sína, ktorých spoločnosť nebola preňho suca a preto rozkázal sinovi, abi hnet išol domov. Chlapec len spolovica posluehol: zanechal jich spoločnosť, ale domov neišol, lež zdaleka sa dival na zakázanu zábavku.

Stari Koššuth prišol domov a vidí, že sináčik ešte neni doma, mislel si, že dieta truceje a zas sa len hrá. Išol tam a Lajoša vipalicoval,

Chlapec rozplakani prišol domov a otcovi dlho vihibuval. Matka darmo ho chcela prinitit ktomu abi otea poprosil, on neišol. Radšie umrem, hovoril jak mam za taku chibu prosit za odpustenie, ktoru som neprevinil.

Konec bolo, že stari Koššuth ktorí už prv obanoval svoju nerozvažitelnosť, popustil a aj bez prosbi odpustil sinovi.

* * *

Štrnást roční mohol bit Koššuth, ked raz odpolodna v peknom letnom čase samotni išol špacirovat. Jak kráčal po chodniku po háji, zrázu ukrutni víchor sa stal. Nemal kde utiect len tam boli cigáni, pod jeden šátor sa skríl. Cigáni veľmi vdačne ho prijali ba

aj matka vajdova jedna šediva stará ciganka o to ho prosila, bi jej ukazal ruku, ona mu povie jeho budúcnosť. A medzi bliskanim a hrmenim rozložila mu, čo nanho čeká.

Veľka budúcnosť čeka na nich. Neza dlho pridu časi ked chirečnim zostanu a sláva ich obkličí lebo celu krajinu oslobodá z vazenia.

„Neviem,“ hovorí Koššuth jeho rozpo mienkách, „čo dalo na usta ciganke toto proroctvo, ktore na mna tak učinkovalo, že od tohto času povstala ve mne vedomost citu slobodi, ale dejepis dosvečuje, že sa viplnilo jej proroctvo.“

* * *

Koššuth bol veľki fajčár. Ledva vifajčil jednu cigaretlu už druhu zapaloval. Ked něco pisal, običajne len zatal odložil pero lež si na druhu cigaretlu zapalil.

Raz sa ho pitali, od kedi fajči. Vtedi nasledujuce slova predložil:

Sedemdesát rokov je tomu, že fajčím. Sedemnať rokov som mal, ked som započal fajčit, ked moj otec na vakacie ma domov vezol, na ceste som si vitiahol fajku a pital som sa:

Mili otec, smiem si zapálit?

A už aj fajčiš — pitá sa otec.

Ano.

Teda si zapál.

A ja od tedi fajčím. Ked sa viem roz pamatat už Voltair piše niekde že fajčenie je jed. Možno že ma pravdu, ale ja to zbadám, že veľmi slabi jed to mosi bit. 1836-ho roku v krajinskom sneme do modi som prišol. Rača vedet na tomto svete všetko mosi najprv do modi prinst. Tak som bol aj já: do modi som prišol. Jako takemu každý ablegát dal spravit jednu fajku na ktorej bolo napisane: Deák Ferencz Koššuth Lajošovi, Bezerédj István Koššuth Lajošovi, Fáy András Koššuth Lajošovi a tak dalej.

Ked ma neskor zajali sa mi stratili aj šetke fajki a ked som sa vislobodil už som nemal snich ani jednu.

Ked ma v Budine chitili fajku som mal v ustách a nezakázali mi fajčit. Fajčil som až dotál lež mi na misel prišlo že si dám cigáru doniest.

Jednemu vojakovi, mislim Šebeš sa volal a uher bol, dal som jeden dvatcatnik abi mi doniesol cigáru.

Ten sa pozre na mna a hovorí:

Hja! nemože to bit pane!

A prečo nie.

Rača vedet, že ja som vojak a vedla rozkazu sa mosim držat. Oni môžu fajčit fajku ale nie cigáru!

Malokrát som sa vživote pre maličkosť nahneval, ale vtedi som bol rozjeduvani.

na jedla sa vari vre a stim všetek život vněj prestane, tak že keď ju požívame už je úplne oslobodená od všeho čo bi zdravu škodné bit mohlo.

Voda len stim čo sa vněj nachadzá (okrem jedu arzeniku, olova a medoveho jedu) mohla bi bit škodná a však voda prechadza cez hrtán do žaludka pri požívaní cez tieto ne možu preist do tela tak zvane hubi skazonosné, jako aj pri kúpaní lebo len z kožu ludsku či z nutra či z venku do potíku prindu. Hnilobini však ve vode zmiešané tak vmalem počte sa nachadzaju že opravde zaškodit zdravu ľudskému není su vstave.

Hnilobi (miazmi ve vode povstavaju a skrz vodu sa rozmnožuju však v ľudském tele zaškodit nemožu lebo cez hrtán a žaludek do krvi neprám tolko sa jich dostane že bi onemocnenie človeka zapríčinili. V tom tom páde len močarova voda bi mohla škodit a aj o tom sme presvedčení že za napoj služu v mnohých pádoch a neškodi.

V podotknutem rozložení sa teda presvedčujeme že studnična, potočna, jazerova a čabarinova voda na pitie požívana zdravu škodit nemože, jestli nevdoja jedi není preplnená, chitlave ale nemoce už prám rozširovat není v stave.

Vodu na pitie a varenie len tedi podezrieváme keď je mutná alebo farbista. Mutnosť vodi običajne len hlen spôsobí ktorí držime za škodni na zdravie nuž a presvedčenie dokazuje že su cele okolia kde len mutnu vodu ludie pijú a není su nezdravi, ale aj to je čista pravda, že mi denne o mnoho víc hlenu požíjeme v jedlách jako keď tu najmutnejšu vodu pijeme, jako sa zná bez uškodenia.

Som mu visvetlil že keď mi matka pošle cigaru a lebo já bich chcel z jednoho ujednostajeneho miesta cigaru, to mi može rozkázat, ktomu má pravo; ale ktomu už nema pravo keď ja po prosim abi mi dal doniesť bar od kad cigaru, tu prosbu už nemá pravo mi odtajit. Ale nedal sa presvečiť.

No keď mi nedaju cigaru tu mate aj toto a stim ostenu som uderil aj fajku. Keď mi nedate eigeru nebudem ani fajku fajčit. A nefajčil som pol treta roka.

Keď som bol vipusteni išol som domov ku mojej milej matke, prvá prosba moja bola: nech vas pán Boh požehna, dajte mi jednu cigáru! A od tedi zas fajčim bez prestania, — a tomu už je pol stoleta.

Strašne zli chír má voda v ktorej je hniloba, alebo už ze zeme magarovej viviera a která je z hnilobu zahusená. Skusenost nás učí že aj tu nemá pravdu lebo mnoho jedél o mnoho horšie z hnilobu preidenich v kterich skazonosnich húb, červikov, milioní su jako v hnilem síre, a každý človek ho rád zjé, bez toho, že bi po nom sa zle citil

Hnilobu zapríčinujacích húb a hnilotini v istich jedlách je sto a sto rázi více, jako v tej najhoršiej vode, tak že strach pred pitím takejto vodi je rovno len smiešni.

Z predpovedaného uzavret mosime že každá voda která sa nám len nehnuší bez všeho strachu a rozmišľania aj cez dlhší čas bez uškodenia na zdraví požívaná bit može.

Dobrému je lepší neprátel. Čista voda preto na každý pád je hodnejšia už aj len z človečenského, čistotného chutného ale na žaden pad ze zdravotného ohľadu, lebo každá voda je zdravá jestli není otravena.

Chiri miestné a z okolia.

(V den 4 oktobra) jak na den menin Jeho Jasnosti kralovskej Ferencz József I-ho apoštolskeho kráľa našo najmilostivejšieho panovníka a otca, bola vo farnom chráme slavnostná sv. omša pri ktorej sa všetki úradí a školska mládež pod vedením svojich učitelov z učastnili, stim vzdichom k pánovi nebies bi našo najmilostivejšieho panujúceho kráľa a otca ešte cez mnoho rokov v najlepšom zdraví udržal.

(Stá a stá) mladeže navštevujú školu a učia sa vedám které potrebne su pre každodenni život chudobného človeka. Su ale rodiče ktorí to držia, že chudobni človek mosi bit aj sprostí, nuž je to veru naopak, lebo len sprostí človek je chudobni. Po dnes sa nachadza rodič čo svoje deti do školi neposiela. Ťažko bude odpovedat pred Bohom za tuto nedbanlivu nevšímavost povinnosti rodičovskich.

(Upozorujeme) našich čitateľov cteních na oznam p. Herz Gyula ktorí sa níže nachadza. Osobne známe jeho schopnosť a usilovnosť v odbore poistenia a penazitich záležitostách a preto jeho každemu vrelo odporúčame.

(Spolu občan) Kovácsik József dna 26 szeptembra jak na rozume pomateni mosel bit odpraveni do Pozsonyu do nemocnice. Dá Boh že skoro sa najde liek na nemoc tohoto usilovného ticheho spolu občana, kterého dietki a manželka doma občakavaju.

(Šamorinski cigáni) maju v čul raj Paše pre kone dosti. Kukurica krumpke podla hradskéj jako kedbi sa ponukali. Cez obec iduc huska, slička, kačica sa tiež len omili do faldov cigankinėj sukne. Slovom; vari sa, peče sa, jie a pije sa z našeho. Mi ale Chudobni porciu platiti ne najdeme ochrani od tichto darebákov, ktorí sa jako muchi neprijemné na nás a znašeho živá, mosime bit radi keď nás za živa ne oderu.

(Hra na penáze) pred časi sme sa ozvali že šuhanci o kterich ani není isté odkál beru penáze, na penaze hraju. Ctené predstavenstvo aj prisne zakročilo a už toho v meste nevidet. Není ale dost zákaz lebo tito lombári ktorí otrhani, bosí a hladni su našli si miestá za mestom po zahradách a tam pokračuje ve hre. — Je tam videt hráčov kterich už aj žandári sem i tam prevadzali. Uctive žiadame že keď len možno tichto trhanov trochu lepší po nedelki dat striehnut a pri skutku lapenich najprisnejšie trestat. Keď není dost virobek tidenni na hru aj krađeže sa chitá taki ritieri jako sme to už skusili.

Dochovávanie hidu, ktoré hlavním dóchodkom gazdinėj má bit často obtaží to, že na jar, vlete a jaseňi hid vikape, a naše radosti a vihladi na chosensa rozplínú. Velmi lahko ochránime náš hid od kapálu, keď hidu mesačne z tak nazvaného prášku „**Viktor**“ ktorí nie len už nezdravé zvieratá uzdravuje, ale aj zdravé od onemocnenia ochráni. Naša povinnosť je naším vdačným čitateľom jak skrz vibornosť, tak skrz lacnosť znameniti prášok im odporučat. Pre 20 kuskov hidu jeden prášek koštuje 50 fillérov. Jako sa to má dat hidu to je pripojené na cedulke.

K dostánú je len v apateke u pána **Török Gyula** v Galgóczu.

Ct. t.

Pri pojisteniach na život docielené uspokojujuce visledki, to jest cteného obecnstvá — mna počtujuca — duvera, núti ktomu, že do obchodu mojého pojistenia všetki triedi, jako poistenia proti **ohnu, lađu**, proti **nešťastiu** a proti **zlodejom** v obchode mojém zavedem a pod zákonne zaznačenu firmu

Herz Gyula Assekurantnu kanceláriu a poverni obchod

otvórim o čom ctené obecnstvo stimto upozorujem.

Moje odborné vedí a spojenia mna zmocnuju že povereniam ze stránki bár jak prisnich požadavačov naj lepšie z odpoviem.

Odporúčam moje službi bár jakich **bankovieh** a **zmenkovich** záležitostách, prevadzaniú **kúpi** a **predaju** všetkich **akcii**, **losov** a **papieróv**, **cudzozemskich penazi**, zameneniu **kupónov**, reviduvaniu **losov**, zameneniu vitahnutich **smenék** a **losov**.

Vtėj nádeji že ctené obecnstvo za odmenu mojiah dosavadnich službi mna aj nedálej ze svoju priaznu viznači zostávám z uctu

Herz Gyula.